

no hope -no way ?

Terugblikkend op het werk van Ton Slits in de jaren tachtig (van de vorige eeuw) en een vergelijking makend met het huidige werk, spreekt hierin steeds opnieuw de tijdsgeest. Slits vroegere werk toont een expressieve achtergrond waarin de toets van het penseel duidelijk zichtbaar is en waarop hij als een soort donkere schaduw hele mensfiguren plaatst. Later wordt de toets "vlak", de achtergrond krijgt een geordend karakter en wordt in vlakken verdeeld. In deze vlakken plaatst hij geometrische vormen zoals het vierkant, de cirkel en de spiraal. Hij geeft deze vormen een eigen betekenis: zij zijn een uiting voor het scheppen van orde in de chaos van het leven.

In zijn huidige werk is de achtergrond vaak monochroom en biedt ruimte aan ritmisch geordende "tekens", cijfers, letters en mensfiguren. Geen hele mensfiguren, maar slechts schedels of maskers die geassocieerd kunnen worden met het menselijk brein. De voortgang in het werk van Ton Slits kan gezien worden als een hedendaagse ontwikkeling in de figuratieve schilderkunst. Nu, in de 21e eeuw gaat het in de figuratieve schilderkunst niet meer om het weergeven van het direct waarneembare, maar om figuratie waarin het wezenlijke van de zichtbare werkelijkheid wordt weergegeven. De essentie ligt niet in het herkenbare, maar in de vorm waarin de kunstenaar zijn gevoel of idee verbeeldt. Vormen worden vaak geabstraheerd en als metafoor gebruikt om gebeurtenissen, gevoelens en sferen vast te leggen. Met het samenbrengen van abstractie en figuratie in een ogenschijnlijk vreemde context formuleert de kunstenaar bewust vragen, waarop nog geen tevredenstellend antwoord kan worden gegeven.

Ton Slits brengt in zijn werk het rationele en intuïtieve samen in controleerbare en heldere vormen, kracht bijgezet door felle contrasten. Hij gebruikt geen nuances om schaduw te suggereren, maar creëert onder invloed van de nieuwe media een eigen opvatting over ruimte en perspectief. De doordachte opbouw is kenmerkend voor zijn oeuvre.

Tijdens een tweede bezoek aan het atelier van Ton Slits ging ik eigenlijk meteen op zoek naar een bepaald schilderij, dat zich in mijn geheugen had geprent. Voor mijzelf had ik het de titel 'Pac-Man' gegeven, u weet wel die computerspelfiguur. Op de vraag waarom het mij zo fascineerde moet ik even het antwoord schuldig blijven. Was het de kleur, de voorstelling of is het misschien de sfeer die er van uitgaat?

Een meter dertig bij twee meter groot, hing het schilderij, 'zonder titel', 1996, acryl op doek, aan de muur. Drie horizontale lijnen, waarvan er één de onderkant van het werk afsluit, verdelen het in drie vlakken. De lijnen hebben op bepaalde afstanden uitstulpingen en worden geflankeerd door cijfers en woorden, zoals feel, eat, suck, fuck en no hope, no way. Elf Pac-Manfiguren bevinden zich regelmatig verdeeld boven de lijnen.

Drie boven, vier in het midden en beneden weer vier. Het metallic-achtige groen op de achtergrond vormt een schel contrast met de zwarte PacManfiguren. De plaatsing van de figuren en de vijf haren op iedere schedel suggereren snelheid waardoor er een effect van voortdurende beweging ontstaat. De zwarte schedelvormen (Pac-Manfiguren) zijn identiek, enkel de mond is anders; de ene keer rond en dan weer hoekig. Het oog in de schedelvorm is groot en breed geopend. Het breed geopende oog en de opengesperde mond geven de figuur een wanhopige en desolate uitdrukking. Het lijkt een vluchtroping die door een onzichtbare kracht wordt tegengehouden.

Het schilderij heeft een koele, zakelijke bijna onmenselijke uitstraling. De figuurvormen zijn neergezet met behulp van sjablonen. De elf bijna identieke wezens verwijzen naar de massacultuur van de huidige maatschappij, waarin de identiteit en de persoonlijkheid van de mens vervaagt. Zij vormen een metafoor voor het non-creatieve, de eenheidsworst, in een samenleving die alle vertrouwen in de technische ontwikkelingen heeft zonder rekening te houden met menselijke gevoelens en behoeften.

Het krachtige palet, de schrille contrasten en de typische vereenvoudigde vormen roepen vragen op bij de beschouwer die vrij is een eigen antwoord te formuleren. De thematiek is vaak een aanklacht tegen de negatieve ontwikkelingen in het dagelijks bestaan, een aanklacht tegen de vervlakking binnen de sociale structuren van nu.

Aandacht speelt een grote rol in het werk van Slits. Aandacht voor het diepere zijn en voor elkaar, oprechte interesse van mens tot mens. Hij vraagt aandacht voor de beperkingen die het menselijk bestaan oplegt en koestert een gezond wantrouwen ten opzichte van een te ver doorgevoerde technocratisering. Volgens Slits is de mens in zijn eigen net verstrikt geraakt, een net waaruit vluchten bijna onmogelijk lijkt. Dit maakt hij ook aanschouwelijk in het schilderij 'zonder titel' 1999, acryl op doek. In het midden van het doek, op een hemels blauwe achtergrond, plaatst hij een spookmasker dat enkel twee ogen heeft.

Achter het masker dat de toeschouwer aankijkt, "straalt" een ster. Beide figuren worden omgeven door een lijnenstructuur. Het rechthoekig kader langs de randen van het doek vormt een hermetische afsluiting. Het lijkt een labyrint waaruit, voor het wezenloze masker, geen ontkomen is. Maar het uitzichtloze perspectief wordt gecompenseerd door aan de lijnen groeiende bladeren als teken van hoop en leven. Dit wordt extra geaccentueerd door oranje randen aan de bovenkant van de bladeren. Dit suggereert een belofte voor de toekomst.

De zakelijke, geordende en bijna mechanische uitstraling van het werk lijkt tegengesteld aan het doel van het thema. Het lijkt gevoelloos, steriel en onpersoonlijk, maar door het scheppen van deze sfeer wil hij de toeschouwer met zijn visie op deze ontwikkeling in de maatschappij confronteren.

Slits uit zich graag in metaforen. De gaten waarmee hij sommige doeken als het ware doorzeeft, staan voor het gat in de ozonlaag, maar ook voor de gaten in de voormalige Berlijnse muur. De vormen verwijzen naar de gemechaniseerde wereld, naar 'big brother is watching you' en naar de zogenaamde zap-cultuur. Onder invloed hiervan raakt de mens steeds meer in een isolement en verliest het contact met de natuur en met elkaar. Thema is steeds de essentie van de dingen en de mens. In de op het doek geordende gedachten zoekt hij naar een diepere dimensie in het aardse bestaan.

Hij vraagt aandacht voor de koele en afstandelijke sfeer in de moderne samenleving en wil door het aan de kaak stellen van actuele mistoestanden een aanzet geven tot positieve verandering. In wezen is het thema echter niet aan tijd gebonden, want zijn vervlakking en onbegrip geen problemen van alle tijden?

Noelle Kemmerling
Januari 2000

NO HOPE - NO WAY?

January 2000. Looking back over Ton Slits' work from the 1980s and comparing it with his current work one repeatedly notices the expression of a zeitgeist. Slits' early works contained expressive backgrounds with clearly visible brushmarks against which he presented whole human figures as dark apparitions. Later these marks became 'flat', the background acquired an ordered character and was divided into different areas. Within these areas he placed geometric forms such as squares, circles and spirals. To these he ascribed their own meanings: they represent the creation of order within the chaos of life.

In Slits' current work the background is often monochrome and offers space to rhythmically order 'signs', numerals, letters and figures. There are no longer entire human figures, just skulls or masks which could be associated with the human brain.

The path of Ton Slits' work can be regarded as a contemporary development in figurative painting. Now, in the twenty-first century, figurative painting is no longer concerned with the representation of visible reality. The essence is no longer the recognizable, but the form in which artists represent their feelings or ideas. Shapes are often abstracted and used as metaphors to record events, emotions and moods. By bringing together abstraction and figuration in apparently strange contexts the artist consciously formulates questions to which there are as yet no satisfactory answers.

In his work Slits joins the rational and the emotional in controllable and clear forms, strengthening the image through powerful contrasts. He doesn't use nuance to suggest shadow, but creates a personal view of space and perspective which is influenced by new media. This rigor is typical of his oeuvre.

During a second visit to Slits' studio, I went in search of a particular painting which had imprinted itself on my memory. In my mind I had given it the name 'Pac-Man'-- you remember the computer figure. When asked why I was so fascinated by this piece I was unable to give a satisfactory answer. Was it the colour or the image, or was it perhaps the mood it aroused?

Measuring 130 cm x 200 cm the painting (Untitled, 1996, acrylic on canvas) hung on the studio wall. Three horizontal lines -- one of which sealed off the bottom of the painting -- divided the surface into three areas. The lines bulged at certain points and these bulges were flanked by numbers and words like 'feel', 'eat', 'fuck' and 'no hope', 'no way'. Eleven Pac-Men were distributed above the lines. Three at the top, four in the middle and four at the bottom. The metallic green of the background form a stark contrast with the black Pac-Men. The placement of the figures and the five hairs on each skull suggest speed, evincing a sense of continuous movement. The black skull shapes (the Pac-Men) are identical, only the mouths differ: one is round, another square. The eye in the skull is large and wide open. This, together with the gaping mouth lend the figures an air of desperation. It looks as if an attempt to flee is being restrained by an invisible power.

The painting has a cool, businesslike, almost inhuman ambience. The figures have been applied using stencils. The eleven, almost identical beings refer to the mass culture of today's society, in which the identity and personality of the individual has become obscured. They form a metaphor for the non-creative, for sameness in a society that has placed all its trust in technology without considering human emotions and needs.

The strong palette, the stark contrasts and the multiplication of forms raise questions in the mind of the viewer who is left free to formulate their own answers. The theme is often an indictment of negative developments within daily life; an indictment of the levelling of social structures.

Attention plays an important part in Slits' work. Attention for more a profound way of being and a sincere interest in each other, person to person. He demands that attention be paid to the limits placed on human existence and he nurtures a healthy mistrust for the excessive implementation of technocracy. According to Slits, humankind has become entangled in its own net; a net it is almost impossible to escape from.

He made this view visible in an untitled painting (1999, acrylic on canvas, see fig. 8). At the centre of

the canvas, against a sky-blue background, he placed a phantom mask which only has two eyes. Behind the mask a star 'shines'. Both images are surrounded by a structure of lines. The rectangular frame running around the edge of the canvas forms an hermetic seal. It appears to be a labyrinth from which there is no escape for the lifeless mask. The hopeless perspective is compensated by the leaves growing on the lines as a sign of hope and life. This is further accentuated by the orange along the upper edges of the leaves, which suggests future promise.

The pragmatic, ordered, almost mechanical mood of the work seems to be in opposition to the intention behind the theme. It appears emotionless, sterile and impersonal, but, by creating this atmosphere Slits aims to confront the viewer with his view of society.

Slits likes to express himself in metaphors. The holes with which he perforates his canvases, as it were, represent the hole in the ozone layer, but also the Berlin Wall. The forms refer to the mechanized world, to 'big brother is watching you' and to our so-called zap culture. Under the influence of these things people are becoming increasingly isolated and are losing contact with nature and each other. The theme is still the essence of things and people. In the thoughts he orders on the canvas, Slits searches for a more profound dimension to mortal existence.

He demands attention for the cool and distant mood in modern society. He hopes to denounce the current, unhappy state of affairs and to provide a stimulus for positive change. This theme is, however, not specific to a particular historical moment. Are not levelling and a lack of understanding problems that arise in all times?

Noëlle Kemmerling
Curator, Museum van Bommel van Dam, Venlo
Maastricht, 20 January 2000